

Åbent brev til kulturministeren og kulturordførerne

Sammen med Danske Forlag og Danske skønlitterære Forfattere opfordrer Dansk Forfatterforening kulturministeren og kulturpolitikere til at yde statsligt tilskud til kommunernes ekstraordinære udgifter i forbindelse med borgernes øgede adgang til eReolen og folkebibliotekernes øvrige digitale tjenester under COVID-19-krisen.

Som kulturministeren, statsministeren og mange kulturordførere har hæftet sig ved i disse uger, er det tydeligt, at den danske befolkning i meget høj grad har haft brug for og glæde af de kulturtilbud, man kan få adgang til uden at mødes i store, tætte forsamlinger. Det gælder i høj grad også folkebibliotekernes digitale tilbud, deriblandt eReolen, hvor udlånet er steget markant under COVID-19-krisen. Danskerne efterspørger simpelthen e-bøger og lydbøger som aldrig før, og ifølge tal fra Danmarks Biblioteksforening har 63 % af kommunerne hævet eller helt fjernet deres hidtidige udlånsloft på disse materialer. Velvidende at det vil koste dyrt på budgetterne. Det er positivt, at kommunerne på den måde er med til at imødekomme danskernes behov for kultur i en krisetid. Og det understreger bibliotekernes store betydning for os alle sammen. Når Danmark er i krise, og samfundet lukker ned, har vi endnu mere brug for alt det, bibliotekerne kan give.

Det øgede forbrug betyder imidlertid også, at kommunernes udgifter til det digitale udlån har været stærkt stigende. Det giver grund til bekymring for bibliotekernes øvrige økonomi efter krisen. Et helt særligt problem ligger i de konsekvenser, det øgede digitale forbrug vil få for bibliotekernes anskaffelse af fysiske bøger i resten af 2020.

Det vil være særdeles alvorligt for forfattere, forlag, biblioteker og ikke mindst læserne, hvis der ikke er midler til at anskaffe fysiske bøger i nogenlunde sædvanligt omfang, også under og efter krisen. Forlagenes udgivelsesprogrammer for resten af 2020 er allerede lagt, og mange af årets udgivelser er kommet så langt i produktionsprocessen, at der er investeret betydelige beløb i dem.

De forfattere, der har en bog på vej, har haft grund til at forvente et vist salg af fysiske bøger til bibliotekerne – et vigtigt bidrag til en ofte meget stram økonomi. Både forlag og forfattere – og dermed litteraturen som sådan – vil være særdeles sårbare over for et svigtende salg af årets nye bøger i papirform. For bibliotekernes vedkommende vil det give huller i materialebestanden i lang tid fremover, hvis der ikke er tilstrækkelige midler til indkøb af nye fysiske bøger.

Stigningen i det digitale udlån vil ikke opveje et fald i det fysiske indkøb. E-bøger, lydbøger og fysiske bøger kan noget forskelligt, både æstetisk, indholdsmæssigt og praktisk. De henvender sig i nogen grad til forskellige brugergrupper, og bibliotekerne har brug for dem alle sammen, ligesom landets læsere og biblioteksbrugere har brug for at have adgang til både fysisk og digital litteratur.

På den baggrund beder vi ministeren og kulturordførerne om at yde et ekstraordinært tilskud til de kommunale bibliotekers materialekonti, så de ændrede lånegrænser for de digitale tilbud ikke kommer til at belaste indkøbet af fysiske bøger. På den måde vil man – med ét og samme tiltag – kunne afbøde krisens konsekvenser for en hårdt ramt dansk litteratur, holde hånden under de folkebiblioteker, der er så vigtige for samfundet, og ikke mindst yde en meget direkte støtte til noget, der helt konkret har været med til at hjælpe mange danskere gennem krisen. Endelig vil man med et tiltag som dette bevæge sig et skridt videre fra de akutte hjælpepakker og frem mod et bæredygtigt fundament for dansksproget kultur efter krisen.

Med venlig hilsen

Christine Bødtcher-Hansen
Direktør Danske Forlag
cbh@danskeforlag.dk

Peter Adolphsen
Formand Danske Skønlitterære Forfattere
formand@skoenlit.dk

Morten Visby
Formand Dansk Forfatterforening
formand@danskforfatterforening.dk